

ЗАМАН

КЪАБАРТЫ-МАЛКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ

ВРЕМЯ

ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ЖЫЙЫЛЫ

ЭКОЛОГИЯНЫ ИГИЛЕНДИРИУ - РЕГИОННУ ТЕРК АЙНЫУУНУ ЫШАНГЫЛЫ СЕБЕБИ

Тюне Нальчикде Президентини Шимал-Кавказ федерал округта туюу эркинлик келечисини советини жыйылыу болганды. Анда регионда табиятканы кыоруула, экологияны тапандырыу жаны бла сорула сюзюленди. Жыйылыуу презид Олег Белавенцев бардырганды.

Кенгеше РФ-ни Кырал Думасын председателини орунбасары Ольга Тимофеева, КъМР-ни Башчысы Юрий Ковков, Кырачай-Черкески, Ингуштин, Ставрополь крайны, Шимал Осетия-Аланияны оюучулары Термезланы Рашид, Юнус-Бек Евкуров, Владимир Владимиров, Вячеслав Битаров, дин эм жамауат организациланы келечилери, нызамны саклауучу, надзор органдыны кыулукчулары да кытышанды.

Олег Белавенцев, биринчиден, жыйылганула Улуу Ата журт урушда Хорламны Кюню бла алгышылганды. «Бу байрам ёсон келген тёлёно юртеуде артыкда магъаналыды. Къуанчлагъа аталып, регионда кеп торлю жумушла «Зарла» кылына, ол санаман СКФО-ну ара шахары Пятигорскда Хорламны паркы, Владикавказда мемориал ачылышканды. Ала биз урушда мамырлык ючюн жанларын бергенге этен хурметтибизни белгилеридиле», - деп чертгенди.

Кенгешин повесткасына кёпе, полпредит Ытыр РФ-ни Президентини Указы бла Экологияны жылы белгиленген эсертгенди. Тёгеректеги кудуретини саклау округну, битеу кыралны да субъектерини артыкда магъаналы сорууладан бири болганай кылады. Он санда кыалган-кыулганланы жа-

рашдыруу, суланы, агъачланы саклау, адамланы экология билимлерин игилендириу эм кеп башка жумушланы толтурурга тийишиди. «Табиятканы кыоруула жаны бла уллу иш толтурулганды, ботюнда ол Къабарты-Малкарда бла Чеченде эселенди», деп кытышты.

Табиятканы саклау Кавказны айныууну баш амалларындан бириди, деп чертгенди Олег Белавенцев. Он туризм бла кыты байламды. Бери келген кыонакланы экология жауу жолчылкыга сейрлеру улдуу. Сёз ючюн, Битеуросеи халкы фронт бардырган титилуден ачыланганча, туристини санына кёре Кырачай-Черкесде Теберда запведник РФ-де биринчи жерни алды.

Ытыр а экология жаны бла рейтингде артыкда тазалы он шахарга Магас, Грозный эмда Владикавказ киргенди. Алай Махачкала уа осал шахарланы арасына тиюгенди. Он а анда сууну кастысуу бла байламды.

Кырккыулу жерлени арасына КъМР-де Тырнаузда тау-байкыкларынууу предпритияны кыалган-кыулганлары да тиюгенди.

Олег Белавенцев кыралда экологияны тапандырыууа РФ-ни Президентини Федерал Жыйылыууга Посланиясында аслам эс бургулганын чертгенди. Он округну субъектерини оюучуларына табиятканы саклау ишини контролда туртарга чакырганды.

Кенгеше Ольга Тимофеева да сёлешгенди. Он экологияны кыоруула жаны бла закондалыны базаны игилендириуге энци эс бурганды. Дагында кыралда уллу шахарланы төгеректе «жашил щит» курууу юсюнден закон кыабил кёрюлгенин да билдиргенди. Анга кёре уа шахарланы тиррелеринде агъачланы, парклары кытырга чек салынганды. Он а алада жашагъанланы саулукларын саклаууа, экологияны игилендириуге онг береди.

Алай, жарсыууа, бир-бир регионда бу жаны бла праволу база курулмаганды. Адамладан а терекле кырылганларыны, суула кирленгенлерини юсюнден таргысуула кеп келеди. Правон нызамны сак-

ТИКАЛАНЫ ФАТИМА

КъМР-ни Башчысы

Байрамланы - ырахат, заууклу халда

КъМР-ни Терроризмге кыожу комиссиясыны бла Оператив штабын бирге бардырылган жыйылыуларында Жаз башыны бла Уруунууу байрамны эмда Улуу Ата журт урушда Хорламны 73-жылыгына аталган кыуанчланы кезиунде жамауат кыоркуусулукну жалчылтынуу, терактланы болдурууу мадарларын сюзюленди. Аны КъМР-ни Башчысы Юрий Ковков бардырганды. Кенгеше правон нызамны саклауучу, надзор органдыны кыулукчулары кытышанды.

Жыйылыуу ача, Юрий Александрович инаугурациясы болууклу. Юрий Александрович бу кезиуде да тынчлыкны оюучуларга бирге тамамлагъан жумушла хайырлы болгъанларына шагъатлык этеди. Болсада Шимал-Кавказ Федерал округда терроризм, экстремизм бла

Андан сора да, 7 майда РФ-ни Президентини инаугурациясы болууклу. Юрий Александрович бу кезиуде да тынчлыкны оюучуларга бирге тамамлагъан жумушла хайырлы болгъанларына шагъатлык этеди. Болсада Шимал-Кавказ Федерал округда терроризм, экстремизм бла

нын да айтханды. Он МЧС-ни кыулукчуларын толтуруучу, жер-жерли власть органды бла бирге ишлерге, ачыккланын кемчиликлени терк оюучу кетерична мадарла толтурууга кереклисин айтханды.

Андан тышанда да, кыбын табиятканы болумлагъа хазырылууа кереклисин да белгиленди Юрий Ковков. Он бытыр ыркъланы, кыар юзюкюслени кезиунде адамла ачыгъанларын, мюлклеге хата салынганын эсерттип, жуаплы ведомстволаны сакъ болууга, алгъадан да тынгылы хазырылууга чакырганды.

байламлы кыоркуула саклаунадыла. Аны ючюн жамауат тынчлыкны жалчылты аманлыкканы алгъадан ачыккланы болдурууа жагы бла мадарла этилтирге керекдиле» - деп белгилеген республиканы оюучу.

борчларын профессионал халда толтурууга, аслам энци халкы кеп санда жыйылган жерлеге бургууа чакырганды. Республиканы Башчысы кыоркуусулукну жалчылтыу от тиюшюу кыажу мадарла бла кыты байламлы болгъа

Ызы бла кенгеше башланганды. Анда «ФСБ-ни, МВД-ни, МЧС-ни Баш Управлениасын» Миллет вадияны республикада белюмюно кыулукчулары сёлешгенди. Он жабик халда бардырылганды.

АБДУЛЛАХЛАНЫ ФАТИМА

ТЮБЕШИУ

Магъаналы проектлени бирге тамамларга оюулашхандыла

Тюне КъМР-ни Башчысы Юрий Ковков Правительство ююнде Пятигорскда Черкески архиепископу Феофилакт бла тюбешенди. Ушакны кезиунде регионда миллет эмда динле аралы келтириууно кючлендире барынуу, адет-тёрелени, аделкчылыкны эмда ниет байлыкканы саклауу бла байламлы жарыккандыруу проектлени бирге толтурууу амаллары сюзюленди. Жаш тёлёу бла ишлеу, экстремизмни бла радикализмни жолларын кесюуу республиканы оюучусуна Москваны эмда Репу Рустун Патриархы Кириллин алгышлуу сёзю жазылган кыагытны бергенди. Прохладна районну Благоवेशенка элиндеги православын храмны тирресинде наркомандан аргууулагъа реабилитация эмда социал адаптация арасы ачыгъанына ырызлыгын

билдирип, ол Шимал Кавказда жангыз болгъанын эсертгенди. Объект кыралны бла энци иелени араларында партёр халыны амалы бла ишленгенди.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительствоууну пресс-службасы.

27 АПРЕЛЬ – РОССЕЙЛИ ПАРЛАМЕНТАРИЗМНИ КЮНЮ

РЕСПУБЛИКАБЫЗДА БОЛА ТУРГЪАН МАХТАУЛУ ИШЛЕДЕ ДЕПУТАТЛАНЫ ДА КЪЫЙЫНЛАРЫ БАЯМДЫ

Мындан 112 жыл алгъа, 1906 жылда 27 апрельде, биринчи россейли парламент – Кырал Дума – ишин башлагъан эди. Ма ол кезиунде кыурауыл тебиреген эдиле Россейде праволу кыралны бла демократияны институлары. Халкыны арасындан келечиле сайлаууа, айрычуланы алларында жуаплы болууга, правон башчылыккыга алыууга эмда властыларын белюнууу а артыкда уллу магъана берилгенди.

Бусагъатдагы россейли законодательле да, алгынныкыкылыны сынамларына бла тёрелени тагна, жыйырма жылдан аз заманы ичинде жамауат келчиликте кыйын жол бла жеткенди, законла чыгарууу кыйма тын кётюргенди, властыны битеу бутаклары бла хайырлы байламлыккыа кырылгандыла. Алай бла законла чыгаруууа тынгылы мурдор салгандыла.

Быыйл Къабарты-Малкар Республиканы Парламентине 25 жыл толады. Тарых кёздн кырагъанды, ани аллай уллу болжал тююдю. Болсада ол аз заманы ичинде окуна Къабарты-Малкарны законла чыгаруучу органы бийик даражалга жеткенди, боюнуна салынган борчлары беп жарыкты толтуруганы бла кылам, аладан кыймат чыгарча да этгенди.

Мен аксыл этгенден, законла чыгаруучулары борчлары экономика эмда социал айнытууга прав мурдор курууу бла чекленин кыалгырга керек тююлдю. Депутатла аланы сайлагъан айрычуланы бла властын арасында байламлыкканы кепюрю болууга, аланы ишлерини, планларыны юсюлдерин да хапар билдирип турруга керекдиле. Жер-жерледе жамауат бла ишленге, адамла бла терк-терк тюбешип, аланы жарсыуларын билген депутат корпусу девери башка тюрюлю жюрююдү.

Россейли парламентаризмини юбилейинде депутатлага алгышты эсе, профессионал усталыклары эсерин, кыурау хунерликлери ботюн уллу болууну, айрычуллары алага хурмет этерлерин тежеими. Багъалы коллагарын, Ата журтубуз ва хайырлы ишигизде ботюн жетишилди болуугууну суйгеними билдиреми. Биз бирге тамамлагъан жумушбуу законла чыгаруучу властын органы даражасын кётюруге себеплик этсин, россейли кыралны кючлендирге болушун!

Хазырланы

Той-оюн, миллет ашханала, кёрмючле

Малкар халкы хангырууу юнюн Элбрус районда 29 апрельде белгилеридиле. Он кюн 9.00 сагъатда «Тотур» стадионда краеведение музей бла Собий кыргармачылыкны ююу кюлдон усталаны ишлерини уллу кёрмючюн куруарыкыдыла. 10.00 сагъатда уа жер-жерли артистлени кытышуулары бла «Мени Малкырым!» деген байрам концерт болууклу.

Стадионда миллет ашхана да орналлыккы эмда хар келгенин эт, локумула, кыалкыч кыа бил сайларкыдыла. Байрамга келгенлеге дагында таты суула, мороженое да юлешиниркидиле. Собыиеле уа «Солнышко» паркда аттракционла хакъсы ишлеркидиле.

18.00 сагъатда уа Кузылыланы Кыйсын отлы Маданият ююно майдондан той-оюн башланрыкды. Байрам 20.00 сагъатда феиверк бла бошоллыкды. Къуанчылы ишле районну битеу элдеринде да бардырылыкдыла. Минги тоуну тирресинде уа, Элбрус эли администратциясы оалдыла, 29 апрельде 11.00 сагъатда КъМР-ни артистлери «Жашна, мени Малкырым!» деген концерт кёргозторюкюдле. Мында дагында кюлдон усталаны ишлерини кёрмючю, миллет ашхана да кыураулыкдыла.

Элиса ТАРИМ, Элбрус районну администрациясыны пресс-службасыны башчысы.

Эселле чыгарыу

АХШЫ ТЮРЛЕНИУЛЕНИ БЕЛГИЛЕНГЕНДИЛЕ, ЁСЮУ АМАЛЛАНЫ ТОЛУ ХАЙЫРЛАНЫУГА ЭНЧИ ЭС БУРГЪАНДЫЛА

КъМР-ни Парламентини кезиунде пленир жыйылыууда республиканы Правительствоууну 2017 жылда ишини эселпери чыгарылгандыла. Аны юсюнден докладны премьер-министр Мусулканы Алий этгенди. Жыйылыуу спикер Татьяна Егорова бардырганды.

Роман Хажкожевны, Ирина Шамлованы Черек, Элбрус эл Нальчик суд районланы суд уастакларыны жарашдыруучу судьяларыны кыулукларына тийишли кёргендиле.

Андан сора республиканы Правительствоууну башчысы бытыр иш эселпери бла шагырей этгенди. Биринчиден, Мусулканы Алий республиканы Парламентине толтуруучу власть органды бла бирге ишлегени, кеп соруула да болушук этгени ючюн ырызавылгыт айтханды. Къабарты-Малкар экономикада ышангылы айынуу жалчыл-

ханы ючюн федерал арадан 340 миллион сом грант бла сауыгаланганын билдиргенди. Республиканы экономикасында иги жаньна торлеунуле болгъанларына уа кесибизде чыгарылган продуктун ичменде, 2016 жыл бла тенгештиргенде, 1,3 проценте өсгени да шагъатлык этеди. 2017 жылда ВРП 150 миллиард сомга жеткенди. «Арт жылда бу ёлчеме кёре, биз Шимал-Кавказ федерал округну субъектерини арасында алчы жердеби», - дегенди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Бизнириву

«Заман» газетге 2018 жылны экинчи жарымына жазылыуу башланганды. Сиз бу огурулу ишини почта связыны кыайсы белюмюнде да тамамларга болууксуз.

Жазылыуу алмды айга багъасы 364 сом бла 48 катекди. Газетни почтага кесигиз барып алсагъыз а – 511 сом 44 катек.

Бизни индексиз - 51532

ЮЙРЕТИУ

БИР КИШИ ДА АМАНЛЫКЪЧЫЛАНЫ ТУЗАКЪЛАРЫНА ТЮШМЕЗЧА

Бу кюнде Къабарты-Малкъар къырал университетде, экстремизмге къажаулыкъга жоралнып, тюбешу болганды. Аны студентле къатышанды. Ол профилли министр Залим Кашкироов, университетти жаш тюне политика юйрету жаны бла управленисыны башламчылыклары бла къуралганды. Аны ишине республиканы Муслиманларыны дин управленисыны председателини орунбасары Алим Сюкжаев. «Мир дому твоему» жамуауат организацианы башчысы Суфран Шабэухов эм башхала да къошулганды.

мегленерини юсеринден да айтылганды. Суфран Шабэухов, хар заманда да быллай тюбешулеге сюйол келюнюшон сагыны, жаш тюнеге итиликте тежегенди. Ол жагы баласы тас этгенди, де, юнюню сууклулугуна да къарамай, студентле аны бла бирге къылай сюелгенлерин бир заманда да жумтазлыгыны къайтарып, аллайланы есдорюленге ыразылыгын билдиргенди. Сабийни жашауда къаллай жол бла барганына абданланы жууаплыклары улуу болганына ийнанганын къатлай, фильмин эйткенден бери саклаганын айтханды. Аны казырлаганла, ол жумушка юлюшон къышан Залим Карачевичте да ыстап этгенди.

Жыйылнуу вузун сагынылганы махемжесини таматасыны экинчиси Жабеланы Гюльнара айтханды. Эм бардык физик Ол эм алгара ары келген жаш тюнеге террор бла экстремизм адам улууну жашууну къылай тюлендергенлерин айта, аны кертилинги, аллай зат саулай къыралла, республикада неда энчи юйюрге къылай бир хата келтиргенерин, бую салганыларын «Долгая дорога к миру» деген фильме къаран анылары чакырганды. Зал сагынылганын чыгар-

магы шумсуз къарганды. Биреуге хатасы тиймеген инсанланы атыларын-аналарын, сабийлерин, юйдетлерин еморлок мудахлыкыга беленгенлерин кергелне кез жашларын тылламагандыла. Бзы бла студентле къонокыла сорула бергенди. Ала таза ислам динни тутхан къыраллада аллай уруша нек къоз салганыларын, атаны-анын сокел келген тейисно тюз жолда барыны жууаплыкын, кеп башха затаны да билгире сюйгенди.

Келгенлени алларнда селеше, Алим Сарабиевич исламда артылыктыгыга жер болмагы анын аныгытханды. Миллетчилик, башха динни тутхала дегенча анылламага бойсунганла тюз жашамагандарын белгилеп, ата-бабаларыбыз бизге къойган мамырыкны сакларга борчлуубз дегенди. Иштерге кеп паланы болу болганы да чертигенди. Жамуауаны неге да инанып къыргыз хазырлыгы, адамла келерини эркиликлерин къоруулай бил-

МОКЪАЛАНЫ Зухура, Суратны ХОЛАЛАНЫ Марзиейт алганды.

Финанс

Жангы технологияланы сингдиргенлеге - учуз кредитле

Сербан «1С» компания бла бирге бардыган акцисны келеринде корпоратив клиенттерини кредитлеги агентстволарын сюйюды. Аны кюнде «1С» Бухгалтерия 8» программала керуе жарашдырыгы керекди.

Бу ишни тамоарлыгы сюйенгенге, биринчиликте финанс отчётларын жеңил берилдыкыла, банк а алоны огларны, кюлеуликларыны ресонди тутуу информация билдикле, Алар бла бизге документле билуе болмайлны къорукуланы иги да озатыр-гы онг чыгарыкты. Жангы технологияны хайрыланууну энта да бир итилинги - кредитле алырга сюйенгенни завкаларны къорууну заманы къыскартылды, - дегенди белимюне башчысы Хомиджи Урусбаев.

УБШАЛАНЫ Мурат.

УБШАЛАНЫ Мурат.

Тюрлю-тюрлю сейр хабарла

Жер жюзюнде эм тамага россейлиди

Дуняда эм улапжын инсан 112-жыллык япону Масадзо Нонакади деп билдиргенди Гиннес рекорда китабы. Бу жаныгыны эшитип, Ингушетида епкелгенди: бийик таш элде турган аксакал Аслам Илев кеп болмай 122-чи тууган юнюн белгилегенди. - Паспортуна керуе - ол 1896-чы жылдан. Тамам Окунчи Николай патча тахтага олтурган кезиуде тууганды, - деп ачулангандыла республиканы Башчысыны администрациясында эмда сагынылганын махемжесине къызыл жазгандыла. Рекордланы китабындан жууап келгенди. Завкажыла къарала турды, алай бир эки-юн документ кереди: тууганына бла юйдегили болганына шагытлык къагы-

тенине керуе тергелликди. Бу ишни тамоарлыгы сюйенгенге, биринчиликте финанс отчётларын жеңил берилдыкыла, банк а алоны огларны, кюлеуликларыны ресонди тутуу информация билдикле, Алар бла бизге документле билуе болмайлны къорукуланы иги да озатыр-гы онг чыгарыкты. Жангы технологияны хайрыланууну энта да бир итилинги - кредитле алырга сюйенгенни завкаларны къорууну заманы къыскартылды, - дегенди белимюне башчысы Хомиджи Урусбаев.

Къайсы субъектле бек къоркъуулдула

Россейни Саулукъ саклау министрствосунда ёлюк къоруу даяржасы эм алаша бла бек бийик болган регионланы тохташдыргандыла. Ингушетида барындан аз инсан ауушуды (3,2 ёлюм бир миң адамга), Чеченде (4,6), Дагыстанда (5,1), Амало-Ненец автоном округта (4,9). Бу жаны бла осал къоркъуу Псков областыда эсепте алынгандыла (17,4 зат бир миң халкъыга), Новгород регионда (17,1). Бу

халны 2017 жылны эсеплери кергозтеди. Келтирилген бу шургулу тарихини сылтау - жокертамбу системаны аурулары. - Бу затланы алкоголь, топон ичу, аз кымылдаган жашуу кюозгайдыла, - дейди кардиолог Александр Туплякин. - Кавказ республикада быллай шургулу эм биеде тюбешире, - анданды сагынылганы иги болум.

Мен программист усталыкны сайлармыз эдим

Специалисте кеп хакъ берилген усталыкыны рейтинг къурагандыла. 2018 жылны биринчи кварталыны себелене

рине керуе, айлыкны ёлмеми бла биринчи жерге программист чыккъандыла.

Table with 4 columns: Москва, Санкт-Петербург, Регионла. Rows include Programmist, Business, System administrator, etc.

Федерал газетлени материалларына керуе жарашдырылганды.

Бусагытта дери ат кючленди

Ваттла бла нек алышмагандыла. - Бююн «ат кючле» деген термин - ол тарыхта, тергеу сай берюуде, - дейди алим Анатолий Крутаев. - Кериси бла да битеу дивалтелини мощностлары - машинала, мотоциклде, мопедеде - киловаттла бла тохташдырылды. Болсада хайрылануучула къыйын физика формуланы угай, бары да тутхан ёлмеци анылганын кыйда жеңилди.

Биринчи дивалтелин къарууну ат кючле бла ёнелерге XVIII ёмюрде Джеймс Уаттын башына келгенди. Алай бла аны тыл-

Мирзеу бла шоколадны тыш

Къыраллага сагыу кенгереди. Федерал таможа службасы билдиргенге керуе, бийыл узакъ тыш къыраллага 40,8 миң тонна мирзеу сатылганды. Ол бытыргы тийишши кезуу бла тенгешдирсок, 40 процентте асламды - 29,2 миң тонна.

Буйдыны экспорту 31,8 миң тоннаы тутуды. Бу ёрюмюдо озган жылыкъындын эсе 40 процентте кёлдо. Арланы сатылуу да эки кергеге кёбейгенди. Агрпромышленый комплексини башха продукциясына да илем улууду. Сёз

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал. РЕДАКЦИЈА: ТЕЛЕФОНЛА: РЕДАКЦИЈАНЫ БЕЛОМЕРИ: Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кызыгъ жорюгемейди. Кюл жазмагага ресонди этилмейди эм ала артык кыйтарылмайды. Газетле басманын материалла атылганы омонла ресонди омону бла келимемге болукхала. Алада айтханын хар зат юнюн Росей Федерацияны Басманы юсюден замонуна тийишлеме материалла авторлары келерини жууаптылды.

Газетини басмага "КМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди. Газет "Тетраграф" ООУ-ну типотграфиясында басмаланганды. Газетини келерини тапдыруу юнюн КМР-ни почта связины федеральный Управленисине жууаптылы. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10.

РЕДАКЦИЈАНЫ ЭМ ИЗАТЕЛЪИНИ АДРЕСИ: 360000, Нальчик, шахар, Ленин аты проспекти, 5. электрон почта: elbor_50@mail.ru